

Przewodnik wypełniania formularza sylabusu przedmiotu

1. **Polska nazwa przedmiotu** (generowana z systemu USOS)
Nazwa przedmiotu zgodna z zatwierdzonym programem studiów na danym kierunku, poziomie studiów i profilu kształcenia.
2. **Angielska nazwa przedmiotu** (generowana z systemu USOS)
Angielska nazwa przedmiotu zgodna z zatwierdzonym programem studiów na danym kierunku, poziomie studiów i profilu kształcenia (ta sama nazwa przedmiotu występuje w dokumencie - suplement do dyplomu sporządzanym w języku angielskim, stąd angielska nazwa przedmiotu nie może być tłumaczona z języka polskiego w dowolny sposób).
3. **Kod przedmiotu (kod USOS)**
W polu umieszczany jest kod przedmiotu (podstawowy schemat kodu jednolity dla Uniwersytetu).
AA(A)BCD-E (generowany z systemu USOS)
AA(A) – numer kierunku (generowany z systemu USOS),
B – forma studiów (S- studia stacjonarne; N – studia niestacjonarne),
C – poziom studiów: 1 studia pierwszego stopnia (inżynierskie lub licencjackie);
2 - studia drugiego stopnia;
J - studia jednolite magisterskie,
D – profil kształcenia (P-profil praktyczny; O – profil ogólnoakademicki),
E – skrót nazwy przedmiotu (generowany z systemu USOS).
- 3.1. **Kod Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Kształcenia (ISCED)**
W polu umieszczany jest kod ISCED (wzór kodu jednolity dla Uniwersytetu).
AAAA – kod kierunku wg ISCED (generowany z systemu USOS)

AGREGATY KIERUNKÓW STUDIÓW ISCED

Grupy	Podgrupy	Nazwy
00 Grupa - programy ogólne	000 Podgrupa programów i kwalifikacji ogólnych nieokreślonych dalej	0000 Programy i kwalifikacje ogólne nieokreślone dalej
	001 Podgrupa programów i kwalifikacji podstawowych	0011 Podstawowe programy i kwalifikacje
	002 Podgrupa umiejętności czytania, pisania i liczenia	0021 Umiejętność czytania, pisania i liczenia
	003 Podgrupa rozwoju umiejętności osobowościowych	0031 Rozwój umiejętności osobowościowych
	009 Podgrupa programów i kwalifikacji ogólnych gdzie indziej niesklasyfikowanych	0099 Programy i kwalifikacje ogólne, gdzie indziej niesklasyfikowane
01 Grupa - kształcenie	011 Podgrupa pedagogiczna	0110 Kształcenie nieokreślone dalej 0111 Kształcenie 0112 Kształcenie nauczycieli nauczania przedszkolnego 0113 Kształcenie nauczycieli bez specjalizacji tematycznej 0114 Kształcenie nauczycieli ze specjalizacją tematyczną 0119 Kształcenie gdzie indziej niesklasyfikowane
	018 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z edukacją	0188 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z edukacją
02 Grupa - nauki humanistyczne i sztuka	020 Podgrupa programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi nieokreślonymi dalej	0200 Programy i kwalifikacje związane ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi nieokreślone dalej
	021 Podgrupa artystyczna	0210 Programy i kwalifikacje związane ze sztuką nieokreślone dalej 0211 Techniki audiowizualne i produkcja mediów 0212 Moda, wystrój wnętrz i projektowanie przemysłowe

		0213 Sztuki plastyczne 0214 Rękodzieło 0215 Muzyka i sztuki sceniczne 0219 Programy i kwalifikacje związane ze sztuką gdzie indziej niesklasyfikowane
	022 Podgrupa humanistyczna (z wyłączeniem języków)	0220 Przedmioty humanistyczne (z wyłączeniem języków) nie określone dalej 0221 Religia i teologia 0222 Historia i archeologia 0223 Filozofia i etyka 0229 Przedmioty humanistyczne (z wyłączeniem języków) gdzie indziej niesklasyfikowane
	023 Podgrupa językowa	0230 Języki nie określone dalej 0231 Nauka języków 0232 Literatura i językoznawstwo (lingwistyka) 0239 Programy i kwalifikacje związane z językami gdzie indziej niesklasyfikowane
	028 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi	0288 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące sztuki i przedmioty humanistyczne
	029 Podgrupa programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi gdzie indziej niesklasyfikowanymi	0299 Programy i kwalifikacje związane ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi gdzie indziej niesklasyfikowane
03 Grupa - nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja	030 Podgrupa nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji nieokreślonych dalej	0300 Nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja nieokreślone dalej
	031 Podgrupa społeczna	0310 Nauki społeczne nieokreślone dalej 0311 Ekonomia 0312 Politologia i wiedza o społeczeństwie 0313 Psychologia 0314 Socjologia i kulturoznawstwo 0319 Programy i kwalifikacje związane z naukami społecznymi, gdzie indziej niesklasyfikowane
	032 Podgrupa dziennikarstwa i informacji	0320 Dziennikarstwo i informacja naukowa nieokreślone dalej 0321 Dziennikarstwo 0322 Bibliotekoznawstwo, informacja naukowa i archiwistyka 0329 Dziennikarstwo i informacja naukowa gdzie indziej niesklasyfikowane
	038 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją	0388 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją
	039 Podgrupa nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji gdzie indziej niesklasyfikowanych	0399 Nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja gdzie indziej niesklasyfikowane
	04 Grupa - biznes, administracja i prawo	040 Podgrupa biznesu, administracji i prawa nieokreślonych dalej
041 Podgrupa biznesu i administracji		0410 Biznes i administracja nie określone dalej 0411 Rachunkowość i podatki 0412 Finanse, bankowość i ubezpieczenia 0413 Zarządzanie i administracja 0414 Marketing i reklama 0415 Prace sekretarskie i biurowe 0416 Sprzedaż hurtowa i detaliczna 0417 Umiejętności związane z miejscem pracy 0419 Programy i kwalifikacje związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i administracją gdzie indziej niesklasyfikowane
042 Podgrupa prawna		0421 Prawo

	048 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem	0488 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem
	049 Podgrupa programów i kwalifikacji związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem gdzie indziej niesklasyfikowanych	0499 Programy i kwalifikacje obejmujące prowadzenie działalności gospodarczej, administrację i prawo gdzie indziej niesklasyfikowane
05 Grupa - nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka	050 Podgrupa nauk przyrodniczych, matematyki i statystyki nieokreślonych dalej	0500 Nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka nieokreślone dalej
	051 Podgrupa biologiczna	0510 Nauki biologiczne i powiązane nieokreślone dalej 0511 Biologia 0512 Biochemia 0519 Programy i kwalifikacje związane z biologią i naukami pokrewnymi gdzie indziej niesklasyfikowane
	052 Podgrupa nauk o środowisku	0520 Nauki o środowisku nieokreślone dalej 0521 Ekologia i ochrona środowiska 0522 Środowisko naturalne i przyroda 0529 Programy i kwalifikacje związane ze środowiskiem gdzie indziej niesklasyfikowane
	053 Podgrupa fizyczna	0530 Nauki fizyczne nieokreślone dalej 0531 Chemia 0532 Nauki o Ziemi 0533 Fizyka 0539 Programy i kwalifikacje związane z naukami fizycznymi gdzie indziej niesklasyfikowane
	054 Podgrupa matematyczna i statystyczna	0540 Matematyka i statystyka nieokreślone dalej 0541 Matematyka 0542 Statystyka
	058 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę	0588 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę
	059 Podgrupa nauk przyrodniczych, matematyki i statystyki gdzie indziej niesklasyfikowanych	0599 Nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka gdzie indziej niesklasyfikowane
06 Grupa - technologie teleinformacyjne	061 Podgrupa technologii teleinformacyjnych	0610 Technologie teleinformacyjne nieokreślone dalej 0611 Obsługa i użytkowanie komputerów 0612 Projektowanie i administrowanie baz danych i sieci 0613 Tworzenie i analiza oprogramowania i aplikacji 0619 Technologie teleinformacyjne gdzie indziej niesklasyfikowane
	068 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technologie informacyjno-komunikacyjne	0688 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technologie informacyjno-komunikacyjne
07 Grupa – technika, przemysł, budownictwo	070 Podgrupa techniki, przemysłu i budownictwa nieokreślonych dalej	0700 Technika, przemysł i budownictwo nieokreślone dalej
	071 Podgrupa inżynieryjno-techniczna	0710 Inżynieria i zawody inżynieryjne nieokreślone dalej 0711 Inżynieria chemiczna i procesowa 0712 Technologie związane z ochroną środowiska 0713 Elektryczność i energia 0714 Elektronika i automatyka 0715 Mechanika i metalurgia

		0716 Pojazdy samochodowe, statki i samoloty 0719 Inżynieria i zawody inżynierskie gdzie indziej niesklasyfikowane
	072 Podgrupa produkcji i przetwórstwa	0720 Produkcja i przetwórstwo nieokreślone dalej 0721 Przetwórstwo żywności 0722 Surowce (szkło, papier, tworzywo sztuczne i drewno) 0723 Tekstyliia (odzież, obuwie i wyroby skórzane) 0724 Górnictwo i wydobywanie 0729 Programy i kwalifikacje związane z przetwórstwem przemysłowym gdzie indziej niesklasyfikowane
	073 Podgrupa architektury i budownictwa	0730 Architektura i budownictwo nieokreślone dalej 0731 Architektura i planowanie przestrzenne 0732 Budownictwo i inżynieria lądowa i wodna
	078 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technikę, przemysł i budownictwo	0788 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technikę, przemysł i budownictwo
	079 Podgrupa techniki, przemysłu i budownictwa gdzie indziej niesklasyfikowanych	0799 Technika, przemysł i budownictwo gdzie indziej niesklasyfikowane
08 Grupa - rolnictwo	080 Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i weterynaria nieokreślone dalej	0800 Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i weterynaria nieokreślone dalej
	081 Podgrupa rolnicza	0810 Rolnictwo nieokreślone dalej 0811 Produkcja roślinna i zwierzęca 0812 Ogrodnictwo 0819 Programy i kwalifikacje związane z rolnictwem gdzie indziej niesklasyfikowane
	082 Podgrupa leśna	0821 Leśnictwo
	083 Podgrupa rybactwa	0831 Rybactwo
	084 Podgrupa weterynaryjna	0841 Weterynaria
	088 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących rolnictwo, leśnictwo, rybactwo i weterynarię	0888 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące rolnictwo, leśnictwo, rybactwo i weterynarię
	089 Podgrupa rolnictwa, leśnictwa, rybactwa i weterynaria gdzie indziej niesklasyfikowanych	0899 Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo i weterynaria gdzie indziej niesklasyfikowane
09 Grupa - zdrowie i opieka społeczna	090 Podgrupa zdrowia i opieki społecznej nieokreślonych dalej	0900 Zdrowie i opieka społeczna nieokreślone dalej
	091 Podgrupa medyczna	0910 Zdrowie nieokreślone dalej 0911 Stomatologia 0912 Medycyna 0913 Pielęgniarstwo i położnictwo 0914 Technologie związane z diagnostyką i leczeniem 0915 Terapia i rehabilitacja 0916 Farmacja 0917 Medycyna i terapia tradycyjna oraz komplementarna 0919 Zdrowie gdzie indziej niesklasyfikowane
	092 Podgrupa opieki społecznej	0920 Opieka społeczna nieokreślona dalej 0921 Opieka nad osobami starszymi i dorosłymi niepełnosprawnymi 0922 Usługi związane z opieką nad dziećmi i młodzieżą 0923 Praca socjalna i doradztwo 0929 Opieka społeczna gdzie indziej niesklasyfikowana

	098 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących zdrowie i opiekę społeczną	0988 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące zdrowie i opiekę społeczną
	099 Podgrupa zdrowie i opieka społeczna gdzie indziej niesklasyfikowane	0999 Zdrowie i opieka społeczna gdzie indziej niesklasyfikowane
10 Grupa - usługi	100 Podgrupa usług nieokreślonych dalej	1000 Usługi nieokreślone dalej
	101 Podgrupa usług dla ludności	1010 Usługi dla ludności nieokreślone dalej 1011 Usługi domowe 1012 Pielęgnacja włosów i urody 1013 Hotele, restauracje i catering 1014 Sport 1015 Turystyka i wypoczynek 1019 Programy i kwalifikacje związane z usługi dla ludności gdzie indziej niesklasyfikowane
	102 Podgrupa higieny i bezpieczeństwa pracy	1020 Usługi higieny i bezpieczeństwa pracy nieokreślone dalej 1021 Higiena publiczna 1022 Bezpieczeństwo i higiena pracy 1029 Programy i kwalifikacje związane z usługami w zakresie higieny i bezpieczeństwa pracy
	103 Podgrupa ochrony i bezpieczeństwa	1030 Ochrona i bezpieczeństwo nieokreślone dalej 1031 Wojsko i obronność 1032 Ochrona osób i mienia 1039 Programy i kwalifikacje związane z ochroną i bezpieczeństwem gdzie indziej niesklasyfikowane
	104 Podgrupa usług transportowych	1041 Transport
	108 Podgrupa interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących usługi	1088 Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące usługi
	109 Podgrupa usług gdzie indziej niesklasyfikowanych	1099 Usługi gdzie indziej niesklasyfikowane
99 Grupa - obszar nieznan	999 Podgrupa obszar nieznan	9999 Obszar nieznan

4. Liczba punktów ECTS (generowana z systemu USOS)

Liczba punktów ECTS jest ustalana dla przedmiotu, może być dodatkowo podzielona na poszczególne formy zajęć, w jakich jest realizowany, co ułatwia oszacowanie nakładu pracy studenta.

W świetle obowiązujących przepisów liczba punktów wymaganych do ukończenia studiów wynosi odpowiednio:

- 180 punktów ECTS na studiach pierwszego stopnia – licencjackich,
- 210 punktów ECTS na studiach pierwszego stopnia – inżynierskich,
- 90 punktów ECTS na studiach drugiego stopnia prowadzących do nabycia kwalifikacji drugiego stopnia oraz kompetencji inżynierskich i uzyskania tytułu zawodowego magistra inżyniera lub równorzędnego,
- 120 punktów ECTS na studiach drugiego stopnia prowadzących do nabycia kwalifikacji drugiego stopnia i uzyskania tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego,
- 300 punktów ECTS na studiach jednolitych magisterskich w wymiarze 10 semestralnym,
- 360 punktów ECTS na studiach jednolitych magisterskich w wymiarze 11 i 12 semestralnym.

Sylabus przedmiotu jest jego opisem, który stanowi część programu kształcenia zorientowanego na kształtowanie określonych kompetencji studenta, tym samym jest częścią całego nakładu pracy studenta „wycenionego” punktami ECTS składającego się na daną kwalifikację.

4.1 Szacowanie punktów ECTS odbywa się w oparciu o następujące założenia:

- 1) 1 punkt ECTS odpowiada efektom uczenia się, których uzyskanie wymaga od studenta nakładu pracy w wymiarze od 25 do 30 godzin, realizowanej w ramach zajęć zorganizowanych przez uczelnię zgodnie z programem studiów (godziny kontaktowe, np. uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych) oraz praca własna (praca związana z zajęciami, np. samodzielne przygotowywanie się do egzaminu, samodzielna lektura, przygotowanie i prezentacja projektu, przygotowywanie się do zajęć, przygotowanie prezentacji, przygotowanie sprawozdań, itp.),

- 2) sylabus szczegółowo i w sposób zrozumiały dla studenta określa wymagania i zadania, a także nakład pracy które student musi zrealizować oraz ponieść w celu uzyskania zaliczenia przedmiotu. Sylabus zawiera czytelną informację, dlaczego przedmiotowi przypisano określoną liczbę punktów.

Przykład szacowania punktów w systemie ECTS:

Przedmiot realizowany w formie wykładów 15 h i ćwiczeń 30 h, kończący się egzaminem.

Na przyznaną liczbę punktów ECTS składają się:

1. Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:

- udział w wykładach	15 h
- udział w ćwiczeniach/zajęciach laboratoryjnych/	30 h
- konsultacje	1 h

OGÓŁEM: 46 h

2. Samodzielna praca studenta (przykładowe formy pracy studenta)

- przygotowanie do ćwiczeń	15 h
- opracowanie sprawozdań z ćwiczeń	15 h
- przygotowanie do kolokwium	10 h
- przygotowanie do egzaminu pisemnego/ustnego z przedmiotu	10 h

OGÓŁEM: 50 h

godziny kontaktowe + samodzielna praca studenta OGÓŁEM: 96 h

1 punkt ECTS = 25-30 h pracy przeciętnego studenta,

liczba punktów ECTS = 96 h: min 25 h/ECTS – 30 h/ECTS = 3,84 ECTS – 3,20 ECTS

średnio: **3,5 ECTS** (3,52)

- w tym liczba punktów ECTS za godziny kontaktowe z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego - punktów ECTS

- w tym liczba punktów ECTS za godziny realizowane w formie samodzielnej pracy studenta - punktów ECTS.

5. Treści wykładów

W tym polu należy umieścić jasną i zwięzłą prezentację treści realizowanych podczas wykładów. Prezentując treści programowe należy unikać nadmiernej ich detalizacji, skupiając się raczej na problematyce czy zasadniczych zagadnieniach realizowanych podczas wykładów, stosownie do przypisanej przedmiotowi liczby godzin i punktów ECTS.

6. Treści ćwiczeń i innych rodzajów zajęć

W tym polu umieszcza się jasną i zwięzłą prezentację treści realizowanych podczas ćwiczeń (zalecenia jak w punkcie 5).

7. Cel kształcenia

W polu tym należy umieścić cele ogólne danego przedmiotu, definiowane jako wyraz intencji prowadzącego zajęcia/daną formę zajęć. Decyzję o tym, czy cele będą wspólne dla przedmiotu - niezależnie od form, w jakich prowadzone są zajęcia, czy przyporządkowane poszczególnym formom zajęć, podejmuje koordynator przedmiotu lub regulują to ustalenia danej jednostki (wydziału/Szkoły Zdrowia Publicznego/Filii).

Należy sformułować od jednego do maksymalnie kilku celów (zależnie od liczby godzin i form zajęć).

Można wskazać następujące funkcje informacji zawartych w tym polu:

- 1) cel kształcenia dostarcza ogólnego opisu obszaru oraz zmiany w kompetencjach studenta, jaka może nastąpić po zakończeniu cyklu danego przedmiotu. Jest to rodzaj wstępnej informacji o przedmiocie (czemu poświęcone są zajęcia, jakie jest ich zadanie), która znajduje swoje uszczegółowienie w innych polach sylabusu. Do celów kształcenia dostosowuje się metody dydaktyczne, w związku z nimi określa się zasadnicze treści kształcenia i literaturę, co w konsekwencji ma stworzyć studentom możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Cel kształcenia nie niesie ze sobą gwarancji jego osiągnięcia, natomiast stanowi najbliższy punkt odniesienia dla formułowania szczegółowych efektów uczenia się.
- 2) cel kształcenia wiąże program danego przedmiotu z całym programem studiów, czyli pozwala wskazać miejsce danego przedmiotu w strukturze profilu absolwenta danych studiów.

8. Opis efektów uczenia się przedmiotu w odniesieniu do opisu charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji w odniesieniu do dyscyplin naukowych i efektów kierunkowych

Pole to zawiera symbole dziedzin i dyscyplin naukowych, do których przyporządkowany jest kierunek, poziom studiów i profil kształcenia oraz symbole kategorii efektów uczenia się poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, a także symbole efektów uczenia się zawartych w programie studiów, ustalone uchwałą Senatu UWM w Olsztynie. Opisy symboli zawierają akty prawne, o których mowa w pkt. 31.

9. Efekty uczenia się

Pole to zawiera opis oczekiwanych efektów uczenia się, czyli tego, co student powinien po zakończeniu zajęć wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać, dlatego:

- w metryczce uwzględnia się tylko efekty możliwe do sprawdzenia i ocenienia (mieralne /weryfikowalne /obserwowalne),
- w opisie efektów wykorzystuje się tak zwane czasowniki operacyjne (przykłady poniżej), ujęte w formie osobowej, które nazywają konkretne czynności studenta poddawane sprawdzaniu.

Przy formułowaniu efektów uczenia się należy dążyć do:

- 1) unikania nadmiernej detalizacji (rozdrabniania); wielość oczekiwanych efektów uczenia się stwarza pozory zachowania bezstronności w procesie oceniania, ale jednocześnie może przerodzić się w nieuzasadniony rygorizm i brak elastyczności. Ponadto nadmiernie szczegółowe efekty uczenia się utrudniają sprawdzanie bardziej złożonych kompetencji i zdecydowanie ograniczają samodzielność intelektualną studenta,
- 2) zachowania stosownych proporcji między liczbą efektów uczenia się przypisanych do poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; jest to ważne także z tego powodu, że najłatwiej jest definiować i sprawdzać efekty uczenia się w kategorii wiedzy, pomijając tym samym lub znacznie ograniczając aspekty mniej oczywiste do weryfikacji i pomagające przy ocenianiu zastosowania rozbudowanych kryteriów oceny (a nie norm liczbowych/procentowych),
- 3) zapewnienia przystawalności efektów uczenia się danego przedmiotu do celów całego programu studiów, a także do efektów uczenia się zdefiniowanych w opisie charakterystyk drugiego stopnia na poziomach 6 -8 Polskiej Ramy Kwalifikacji,
- 4) zachowania realizmu oczekiwań, czyli dostosowania efektów uczenia się do pozostałych założeń zawartych w metryczce, czyli do celów kształcenia, treści kształcenia, form zajęć i metod dydaktycznych a także czasu przeznaczanego na realizację danego przedmiotu.

Definiowanie efektów uczenia się obejmuje trzy kategorie:

9.1. Wiedza (zna i rozumie)

Wiedza rozumiana jest jako efekt przyswojenia (nie przetworzenia) informacji; składa się na nią „zbiór opisu faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z określoną dziedziną i dyscypliną naukową, do której/jych przypisany jest kierunek studiów”.

Przydatne (i stosowne) do opisanie efektów uczenia się tej kategorii są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej), które pozwalają sprawdzić, czy student „wie i rozumie”: nazywa, definiuje, wymienia, opisuje, wyjaśnia/tłumaczy, identyfikuje/rozpoznaje, streszcza, charakteryzuje, rozróżnia, uzupełnia, ilustruje, przedstawia w innej konwencji językowej.

9.2. Umiejętności (potrafi)

Kategoria umiejętności obejmuje umiejętności intelektualne/poznawcze oraz praktyczne. Generalnie oznacza „zdolność do stosowania wiedzy i rozwiązywania problemów”.

Przydatne (i stosowne) do opisanie efektów uczenia się tej kategorii są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej), które pozwalają sprawdzić, czy student potrafi zastosować wiedzę w sytuacjach typowych i nietypowych, czy posiada umiejętności analizowania, dokonywania syntez i oceniania: rozwiązuje, konstruuje, porównuje, klasyfikuje, porządkuje, wybiera sposób, projektuje, proponuje (alternatywne rozwiązania), organizuje, planuje, dowodzi, wyprowadza wnioski na podstawie twierdzeń, przewiduje, weryfikuje, analizuje, wykrywa, ocenia, szacuje, argumentuje sądy, ustala kryteria, rozpoznaje motywy lub przyczyny, poddaje krytyce, dyskutuje.

9.3. Kompetencje społeczne (jest gotów do)

Kategoria ta obejmuje zdolność do autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań, gotowość do uczenia się przez całe życie, sprawność komunikowania się, umiejętność współdziałania z innymi w roli członka i lidera zespołu. Jest ona trudniejsza do szczegółowego zdefiniowania w formie sprawdzalnych celów szczegółowych, ale możliwych do zaobserwowania.

Do opisanie efektów uczenia się w objętych tą kategorią przydatne są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej) i zwroty: zachowuje ostrożność/krytycyzm w wyrażaniu opinii, dyskutuje, zachowuje otwartość na..., pracuje samodzielnie, wykazuje kreatywność w..., pracuje w zespole, kieruje pracą zespołu/ pełni funkcje kierownicze, troszczy się/dba o..., wykazuje odpowiedzialność za..., angażuje się w..., przestrzega poczynionych ustaleń, chętnie podejmuje się..., jest zorientowany na ..., docenia, akceptuje, jest wrażliwy na..., dąży do...

10. Literatura podstawowa

W polu tym wymienia się pozycje literatury oraz stron WWW, z którymi student powinien zapoznać się w czasie trwania kursu wymagane do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu), zarówno wykorzystywane podczas zajęć jak i podczas studiowania samodzielnie przez studenta. Przy ustalaniu liczby pozycji składających się na wykaz literatury, należy uwzględnić ogólną liczbę punktów ECTS przyznawanych za dany przedmiot, obejmującą także szacowany czas pracy własnej studenta poświęconej na lekturę. Należy pamiętać, że wykaz literatury przeznaczony jest dla studenta, dlatego trzeba wziąć pod uwagę dostępność przywoływanych pozycji dla studiujących.

11. Literatura uzupełniająca

W polu tym wymienia się pozycje literatury oraz stron WWW, z którymi student może dodatkowo zapoznać się w czasie trwania kursu pogłębiając swoją wiedzę w zakresie studiowanego zagadnienia.

12. Dyscypliny naukowe (generowane z systemu USOS)

Dyscypliny naukowe - podane zgodnie z nomenklaturą określoną w obowiązującym rozporządzeniu MNiSW z dnia 20 września 2018 roku w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, a także odpowiadające dyscyplinom, do których przyporządkowany jest dany kierunek, poziom studiów lub profil kształcenia, określonym w programie studiów.

13. Status przedmiotu (generowany z systemu USOS)

Obligatoryjny lub fakultatywny.

14. Kierunek studiów - nazwa kierunku - zgodnie z nazwą określoną zarządzeniem Rektora UWM w Olsztynie (generowany z systemu USOS).

15. Zakres kształcenia - zgodnie z nazwą określoną zarządzeniem Rektora UWM w Olsztynie (generowany z systemu USOS).

16. Profil kształcenia - ogólnoakademicki lub praktyczny (generowany z systemu USOS).

17. Forma studiów - stacjonarne lub niestacjonarne (generowana z systemu USOS).

18. Poziom studiów - studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie (generowany z systemu USOS).

19. Rok/semestr

W polu tym należy wpisać rok studiów oraz semestr np. 1/3 (generowane z systemu USOS).

20. Rodzaje zajęć (generowane z systemu USOS).

Rodzaje zajęć przewidziane dla realizacji danego przedmiotu, np. wykład, wykład warsztatowy, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia praktyczne, ćwiczenia terenowe, ćwiczenia warsztatowe, ćwiczenia projektowe, konwersatorium, lektorat, seminarium dyplomowe, proseminarium, praktyka zawodowa, ćwiczenia z wychowania fizycznego (ogólnorozwojowe, profilowane, rehabilitacyjne), etc.

21. Liczba godzin w semestrze (generowana z systemu USOS).

wykłady: 15

ćwiczenia: 15

22. Formy i metody dydaktyczne

Pole to zawiera informacje o sposobie pracy nauczyciela akademickiego ze studentami. Powiązana z nim lista metod ma tylko charakter pomocniczy, dlatego nie wyczerpuje wszystkich możliwych rozwiązań metodycznych i nie uwzględnia specyficznych sposobów organizacji środowiska dydaktycznego:

- 1) wykład/wykład problemowy/wykład konwersatoryjny/wykład z prezentacją multimedialną, wykład informacyjny/wykład warsztatowy,
- 2) ćwiczenia audytoryjne: analiza tekstów z dyskusją (praca z książką)/metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny)/gry symulacyjne/gry dydaktyczne/praca w grupach/ mikronauczanie/ analiza zdarzeń krytycznych /analiza przypadków/ dyskusja/ rozwiązywanie zadań/ ćwiczenia przedmiotowe,
- 3) ćwiczenia laboratoryjne: wykonywanie doświadczeń (pomiar zjawisk, procesów i rzeczy)/projektowanie doświadczeń, etc.

Nauczyciel akademicki dokonuje opisu autorskiego sposobu swojej pracy ze studentami, dlatego dopuszcza się:

- łączenie różnych metod dydaktycznych zaproponowanych powyżej,
- uzupełnianie je opisem lub doprecyzowanie ich szczególnych cech,
- stworzenie i syntetyczne opisanie własnego sposobu prowadzenia zajęć.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w ustalaniu metod pracy ze studentami ważne jest oszacowanie ich przydatności do realizowania celów przedmiotu i zaplanowanych efektów uczenia się. Metoda jest zawsze pochodną celu kształcenia. Właściwy dobór metod dydaktycznych (sposobu pracy ze studentami) powinien stanowić przedmiot bieżącej refleksji nauczyciela akademickiego i ewaluacyjnych badań jakości kształcenia. Pozwoli to na systematyczne korygowanie/rozwijanie stosowanych na zajęciach metod dydaktycznych.

23. Forma i warunki weryfikacji efektów uczenia się

Pole to zawiera informacje o sposobie zaliczenia przedmiotu (forma zaliczania wybierana jest z listy). W tym polu zamieszczane są informacje dotyczące warunków zaliczania każdego rodzaju zajęć. Forma zaliczenia - sposób weryfikacji powinien umożliwiać dokonanie oceny, czy założone efekty uczenia się zostały osiągnięte przez studenta.

Warunki zaliczenia: egzamin pisemny – testowy/z pytaniami (zadaniami) otwartymi/dłuższa wypowiedź pisemna (rozwiązywanie problemu), egzamin ustny, zaliczenie ustne/kolokwium, wykonanie pracy zaliczeniowej: przygotowanie projektu lub prezentacji/przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników (pisemna/ustna /przedstawiana podczas zajęć)/wykonanie (określonej) pracy praktycznej, ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru za określone (konkretne) działania/wytwory pracy studenta.

24. Język wykładowy (generowany z systemu USOS).

25. Przedmioty wprowadzające

W polu tym należy podać nazwy tych przedmiotów, których wcześniejsze zaliczenie jest niezbędne do realizowania treści danego przedmiotu. W tym przypadku konieczne jest odwołanie się do obowiązującego programu studiów.

26. Wymagania wstępne

Obejmują zakres wiadomości, umiejętności i kompetencji przydatnych do realizacji treści danego przedmiotu lub traktowanych jako niezbędne do jego realizacji. Mają znaczenie szczególnie dla studentów, którzy:

- 1) wyjeżdżają na studia do innych ośrodków akademickich w ramach programu Erasmus+ lub krajowych programów mobilności (Most, Most-AR, Mostech),
- 2) przenoszą się z innych szkół wyższych,
- 3) studiowali inny kierunek na poziomie studiów pierwszego stopnia i podjęli studia drugiego stopnia na danym kierunku,
- 4) rozpoczynają studia po urloпах lub wznawiają studia po dłuższej przerwie.

Określenie wymagań wstępnych pozwala studentowi, który z różnych powodów nie spełnił wymagań formalnych na ustalenie, jakie wiadomości, umiejętności i kompetencje powinien samodzielnie uzupełnić, aby móc efektywnie uczestniczyć w zajęciach z danego przedmiotu.

27. Nazwa jednostki organizacyjnej realizującej przedmiot (generowana z systemu USOS)

28. Osoba odpowiedzialna za realizację przedmiotu

Imię i nazwisko kierownika lub koordynatora przedmiotu oraz jego adres e-mail (generowane z systemu USOS).

29. Uwagi dodatkowe

W polu tym można umieścić uwagi dotyczące, np. zapisów na zajęcia, liczebności grupy, itp.

30. Grupa przedmiotów (generowana z systemu USOS)

Generowana w systemie USOS, np. O – przedmioty kształcenia ogólnego, A – przedmioty podstawowe, B – przedmioty kierunkowe, C – przedmioty związane z zakresem kształcenia, D – przedmioty specjalizacyjne, E – przedmioty umożliwiające zdobycie dodatkowych uprawnień, F – przedmioty do wyboru (humanistyczno-ekonomiczno-społeczno-przyrodnicze).

31. Akty prawne w sprawie ustalenia programu studiów (efektów uczenia się) - generowane z systemu USOS. W polu tym zamieszczane są akty prawne (sygnatury aktów prawnych) ustalające program studiów, w tym efekty uczenia się.

32. Cykl kształcenia (generowany z systemu USOS)

Oznacza rok akademicki i semestr studiów (zimowy lub letni), w którym realizowany jest przedmiot.